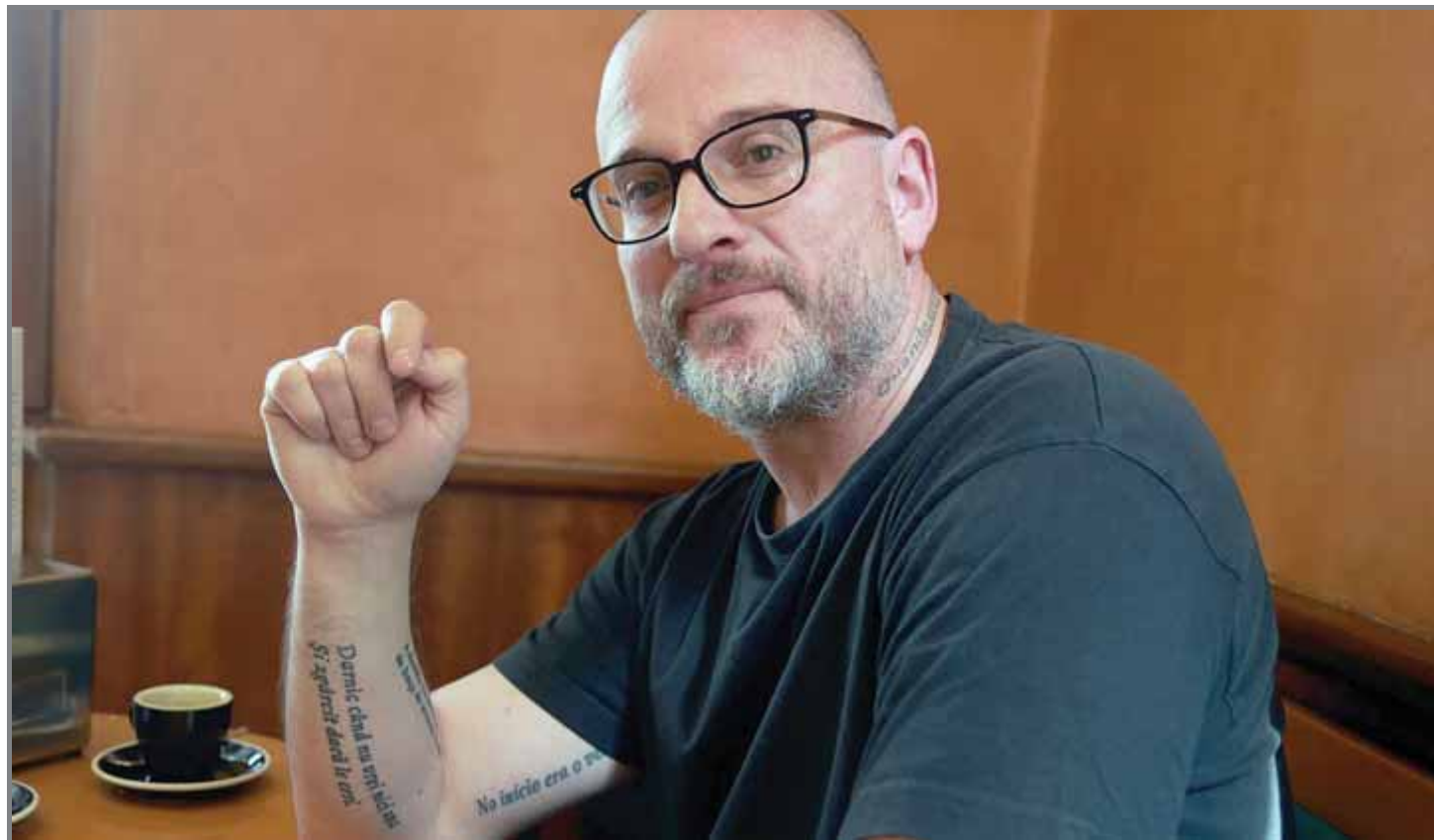

Josep Domènech Ponsatí, premi Gabriel Ferrater
MANEL LLADÓ

EL CÀCOL
Josep Domènech Ponsatí
Premi Gabriel Ferrater
Editorial: Edicions 62
Pàgines: 109
Preu: 18 euros

Libres

El cap ple de càcols

Heus aquí un intent d'aproximació a la veda Domènech, amb efecte dominó. Concretament a *El Càcol* (Edicions 62, 2015), poemari guanyador del Tretzè Premi de poesia Sant Cugat a la memòria de Gabriel Ferrater (que ve acompanyat amb epílegs de Lluís Muntada i Màrius Serra (titulats, no en va, *Deslloances*), i que és el cinquè llibre publicat de Josep Domènech Ponsatí (a partir d'ara JDP), després dels títols: *Dècimes de febre dotzena*, *Cap a un dic sec*, *Desdiments* i *Apropiacions degudes & Cia*. JDP és ganxo abrasilerat, traductor i llibreter (o, com diuen a casa seu, llibrer). I també poeta. Malgrat tot.

Els poemes d'*El Càcol* provoquen i burxen el lector des de bon principi, a la vegada que resulten escàpols. Allò dit i allò callat s'encadena en la successió del text a través d'un dels aspectes formals que criden més l'atenció: l'ús de l'associació fonètica com a sistema de composició del poema, amb una retòrica lleugerament barroca a la vegada que descarnada (on hi trobem l'ús habitual de figures retòriques com la paronomàsia i l'al·literació, l'embarbussament i l'oxímoron, l'atomització d'expressions col·loquials i frases fetes, la invenció de paraules noves i un ric i prominent vocabulari); tot plegat una gènesi que sembla funcionar com a punt de partida per seguidament poder-ne trencar la sintaxi i les corresponents relacions de

sentit establertes. Subverteix des del mateix joc retòric, en una espècie de llenguatge contra llenguatge, generant una disgregació des d'on introduir-hi el propi dir, ni que el resultat vingui donat en forma de grinyol. Allà on d'altres hi celebren la música ell hi esput un grinyol que casa vida i escriptura. Des d'una honestedat que, diria, ve d'un deslloar revestit per cert gust per l'autoflagell, el lament llagat del dir reix en el desdir, el to burleta i redundat s'amara d'un anar nu que és res i sentiment i que cal treure a passejar. La neurosi

La passió s'incrusta al llenguatge en el llibre

esdevé creativa. "On són els càcols de la infància?", escriu ja JDP a *Apropiacions degudes & Cia*. Al poema d'*El Càcol* de títol homònim l'autor hi torna, però ja és represa. La interrogació aquí és conclusiva. Lluís Muntada ho resumeix a l'epíleg quan proclama, en forma de pregunta: "¿Cal la retòrica per reconèixer la nuesa retòrica?". Tot plegat, un *modus operandi* que ja trobem en els dos llibres anteriors.

La impressió, però, és que en aquest darrer la veu del poeta hi desfila més franca –sense renunciar a l'artifici–, apamant la diguem-ne pròpia contradicció de veus de manera més precisa, en un joc fonètic més equilibrat per a formular els seus temes: família, enyor, sexe, l'escriure. El poema penetra, doncs, més fondo, des d'una passió que s'incrusta al llenguatge (que és on s'esdevé l'experiència poètica). Del tot és festa al fes-te fotre. Dit d'altra manera: el llenguatge és matèria primera per a una subversió (lingüística, estètica i moral) que esdevé constitutiva gairebé per defecte, esdevenint una espècie de beceroles en successió on el poeta hi funciona com a ventríloc. Per tant l'empelt intertextual hi és degut i necessari, malgrat tot. El grinyol, a tall de ferida, hi és vida plena, allunada. En carn viva. Cuejant.

Una vegada algú em va dir que un bon llibre és aquell que et fa venir ganes d'escriure en llegir-lo. *El Càcol* n'és un exemple, a la vegada que repta i fa tremar. És exigent però alhora permet diferents nivells de lectura. Una poesia que pica pedra i obre via i que aconsegueix les expectatives del seu nom. El fet que JDP no es dediqui a fer el llépol ni a prodigar-se pel parnàs nostrat no significa que no sigui un dels poetes actuals a tenir en compte. Si no l'han llegit facin la prova. Ho dic, més que res, per vostès. Que, com diu aquell, el poeta ja s'ho fa tot sol. Malgrat tot. *